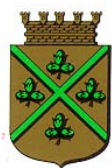

A. REGIONAL AVFALLSPLAN

HÄSSLEHOLMS
KOMMUN

Östra Göinge
kommun

KOMMUN

Innehållsförteckning

1. Förutsättningar
2. Krav på avfallsplanering
3. Lagar, förordningar och ansvar på avfallsområdet
4. Syftet med en gemensam avfallsplan
5. Kommunbeskrivning
6. Avfallsmängder - nuläge
7. Mål för avfallshanteringen i regionen
  - 7.1. Övergripande mål
  - 7.2. Delmål
  - 7.3. Avfallsmängder
  - 7.4. Samverkan, information och uppföljning
  - 7.5. Service och avgifter
8. Mål för vissa avfallslag
  - 8.1. Förpackningar och papper (material med producentansvar)
  - 8.2. Organiskt avfall från hushåll (köksavfall)
  - 8.3. Brännbart avfall
  - 8.4. Deponirest
  - 8.5. Grovavfall från hushållen
  - 8.6. Trädgårdsavfall
  - 8.7. Latrin
  - 8.8. Riskavfall och smittförande avfall
  - 8.9. Farligt avfall
  - 8.10. Annat avfall (avfall från industrier, företag m fl)
  - 8.11. Bygg- och rivningsavfall
  - 8.12. Slam
9. Insamling av avfall
  - 9.1. Transporter och miljöanpassning av fordon
  - 9.2. Insamling vid fastighetsgräns (grindhämtning)
  - 9.3. Återvinningsstationer
  - 9.4. Återvinningscentraler
10. Behandling av avfallet
  - 10.1. Energiutvinning genom förbränning - Beleverket
  - 10.2. Vankiva (deponering – återvinning – mellanlagring)
  - 10.3. Kattarp f.d. (återvinning och mellanlagring)
11. Uppföljning
12. Nedlagda avfallsupplag

Bilaga: Ordlista

1. Förutsättningar

Det samarbetsavtal som under 2002 har tecknats mellan Hässleholm och Kristianstad, och till vilket Osby och Östra Göinge har anslutit sig, reglerar de övergripande förutsättningarna för hur samarbete inom avfallsområdet ska bedrivas och utvecklas inom kommunerna i nordöstra Skåne¹. Förutsättningarna för att bygga upp en regional avfallshantering i Nordöstra Skåne som uppfyller de mål som på lång sikt ställs i Sverige och EU bedöms med utgångspunkt ifrån redan etablerat samarbete som goda. I fokus nu, förutom minskad deponering, är reduktion av växthusgaser från olika sektorer i samhället. Avfallssektorn kan bidra med reduktion av såväl koldioxid som metan. En del metan påverkar växthuseffekten lika mycket som 23 delar CO₂. Inom regionen finns, eller byggs, de anläggningar som erfordras för att både minimera mängden avfall som måste deponeras och minska utsläppen av växthusgaser.

Denna avfallsplan är gemensam för Hässleholms, Osby och Östra Göinge kommun. Då en redan etablerad regional samverkan även omfattar Kristianstad kommun redogörs i det följande i viss omfattning även för förhållanden och förutsättningar inom Kristianstads kommun som är av betydelse för den etablerade samverkan och för en vidare utveckling av den regionala avfallshanteringen. En uttalad regional ambition är att en gemensam avfallsplan framöver även skall omfatta Kristianstads kommun.

Av nedanstående sammanställning framgår översiktligt vilka förutsättningar som ges och kort vilka åtgärder som föreslås i avfallsplanen:

Information	Bra information är viktig för att målen med avfallshanteringen ska nås. Detta gäller särskilt vid införande av nya insamlingssystem. Att informera fortlöpande är nödvändigt. Det gäller inte minst återföring av de resultat, också i form av miljöeffekter, som uppnås genom avfallshanteringen.
Insamling	Insamlingssystem med fastighetsnära hämtning av avfall inklusive huvuddelen av materialet med producentansvar är utbyggt i delar av regionen. Utbyggnaden ska i samråd med materialbolagen fortsätta. Insamlingsfordonen ska miljöanpassas.
Återanvändning	Genom ökad återanvändning förhindras att avfall behöver behandlas genom förbränning och deponering. Det kan exempelvis gälla förpackningar, som returglas, och second-handbutiker (produkter finner nya ägare).
Återvinning	Större krav på källsortering hos företag och den sortering som sker vid återvinningsanläggningarna i regionen gör det möjligt att minska mängden avfall som måste deponeras framförallt från industri och andra verksamheter men även från hushåll.
Energiutvinning genom rötning	Vid Biogasanläggningen i Karpalund, etablerad 1997, kan källsorterat organiskt hushållsavfall samrötas med gödsel och avfall från livsmedelsindustrin. Mottagningskapaciteten avses fördubblas under 2003. Den producerade gasen används som bränsle (bland annat till stadsbussarna i Kristianstad och för förbränning i Allöverket som producerar fjärrvärme och elektricitet) och rötresten återförs till jordbruket.
Energiutvinning genom förbränning	Allöverket i Kristianstad tar emot en del av den i Karpalund producerade biogasen men även rent utsorterat träavfall för energiutvinning. Det finns ytterligare ett antal anläggningar i regionen som utvinner energi ur träavfall. Askan är så ren att den kan återföras i kretsloppet. Arbete återstår med att genomföra recirkulationen av aska.
Energiutvinning genom förbränning	Hässleholm har byggt till fjärrvärmeverket (klart 2003) med en ”samförbränningspanna” som tar emot utsorterat brännbart avfall samt flis från rivningar (RT-flis) och förbränna detta tillsammans med skogsflis.
Deponering	Det avfall som trots allt inte kan behandlas genom återanvändning, återvinning eller energiutvinning måste deponeras. Detta sker på Avfallsanläggningen Vankiva i Hässleholm..

¹ Avtalet med Kristianstad är uppsagt men samarbetet mellan de övriga kommunerna fortsätter.

2. Krav på avfallsplanering

Enligt miljöbalken 15 kap 11 § ska det i varje kommun finnas en renhållningsordning med tillhörande avfallsplan som skall innehålla föreskrifter om avfallsomhändertagande (hantering och behandling).

Naturvårdsverkets föreskrifter (SNFS 1991:3 MS:35 med ändring NFS 1999:6) beskriver vad en kommunal avfallsplan skall innehålla. Avfallsplanen ska även innehålla uppgifter om avfall som kommunen inte har ansvar för, exempelvis förpackningar.

Avfallsplanen omfattar omhändertagande av avfall från hushåll, industrier och andra förekommande verksamheter inom kommunerna. Planen skall redovisa uppgifter om avfallets mängd, farlighet, hantering och behandling. Anläggningarna i regionen kommer att kunna ta emot avfall även från andra kommuner. Det redan klart att kommuner i Blekinge kommer att leverera brännbart avfall till förbränningsanläggningen i Hässleholm.

Avfallsplanen ska dessutom innehålla en redovisning av vilka gamla avfallsupplag som finns och uppgifter för bedömning av den risk från miljösynpunkt som upplagen kan medföra.

3. Lagar, förordningar och ansvar på avfallsområdet

Allmänt

Sedan 1972 har kommunerna ansvar för insamling och behandling av hushållsavfall och sedan 1999 gäller Miljöbalkens övergripande hushållnings- och kretsloppsprincip för bl a avfallshanteringen. Kommunens ansvar omfattar även batterier och kylmöbler. 1994 kom förordningar om producentansvar som gav producenterna det ekonomiska och fysiska ansvaret för insamling av bl a förpackningar och tidningspapper.

Följande beslut har stor påverkan på den framtida avfallshanteringen:
2001-07-01 Deponeringsförordning med successivt införande till 2008
2002-01-01 Förbud mot deponering av utsorterat brännbart avfall
2005-01-01 Förbud mot deponering av organiskt avfall

Producentansvar

Producenterna har det ekonomiska och fysiska ansvaret för insamling av bl a förpackningar. Producentansvaret fungerar i huvudsak på följande sätt:

Alla som tillverkar, importerar eller säljer varor som omfattas av producentansvar är skyldiga att ta ansvar för återvinningen. För förpackningar har detta organiserats genom att näringslivet bildat bolag för de olika materialslagen plast, kartong, wellpapp, metall och glas. Bolagen har ett gemensamt finansieringssystem, REPA, till vilket företag erbjuds att ansluta sig. Genom att betala en avgift till REPA fullgör företagen sitt producentansvar. Materialbolagen tar på så sätt över ansvaret. Avgifterna finansierar hanteringen av återvinningsstationer där konsumenter kan lämna sina förpackningar för återvinning.

Producentansvarsmaterialet fördelas enligt följande:

- Tidningar
- Kartong (pappersförpackningar)
- Metallförpackningar
- Glasförpackningar
- Plastförpackningar
- Elavfall
- Däck

Dessutom omfattas bilar, med totalvikt under 3,5 ton, registrerade 1998 och senare av producentansvar.

Kommunalt ansvar

Kommunerna har ansvaret för övrigt avfall (brännbart, organiskt och deponirest) från hushållen. Kommunens ansvar gäller även exempelvis farligt avfall, grovavfall och trädgårdsavfall från hushållen.

Verksamhets- och bygg/rivningsavfall

Respektive verksamhetsutövare har ansvar för att avfall som uppkommit i verksamheten transporteras och omhändertas på ett sätt som står i överensstämmelse med gällande miljölagstiftning.

Farligt avfall

Kommunerna har möjlighet till monopol på transport av farligt avfall, vilket innebär att transport av farligt avfall som inte uppkommit i den egna verksamheten endast får utföras av kommunens transportörer. Med kommunens transportör avses den som har tillstånd från Länsstyrelsen att transportera farligt avfall, och har ett giltigt avtal upprättat med kommunen. Ett sådant avtal förutsätter kommunstyrelsens tillstånd för transport av farligt avfall.

4. Syftet med en gemensam avfallsplan

Ett övergripande avtal om samarbete som gäller omhändertagande av avfall från hushåll och industri tecknades under 2003 mellan Hässleholms, Osby och Östra Göinge kommuner. Avtalets intention är att inom regionen åstadkomma en bättre miljö genom ett samordnat omhändertagande av avfall som uppkommer inom respektive kommun. Samverkan förutsätter enligt avtalet bland annat följande:

- Övergripande mål och policy måste stämma överens
- Likartade avfallsplaner
- Likartade insamlingssystem. Källsortering ska ske så att respektive fraktioner innehåller samma avfallsslag
- Överensstämmande sorteringsanvisningar

De avtal som tecknats innebär att behandlingen av avfallet i regionen kan ske i följande anläggningar:

- Biogasanläggningen i Karpalund, Kristianstad: Rötning av organiskt avfall från hushåll och livsmedelsindustri samt gödsel från jordbruket
- Beleverket i Hässleholm. Energiutvinning ur utsorterat brännbart avfall
- Avfallsanläggningen Vankiva i Hässleholm: Deponering av utsorterad deponirest från hushåll och verksamheter

Dessutom sker sortering och mellanlagring av industri och bygg/rivningsavfall på Vankiva och som dessutom sökt tillstånd för kompostering och rötning av organiskt avfall från hushåll.

Mot bakgrund av ovanstående har det varit naturligt för kommunerna att arbeta fram en gemensam avfallsplan för berörda kommuner. Utredningsarbetet kring den kommunala avfallshanteringen i Kristianstads kommun är dock i en sådan fas att Kristianstads kommun kan ta ställning till en gemensam avfallsplan först i ett senare skede.

5. Kommunbeskrivning

Kännetecknande för kommunerna är relativt låg andel boende i kommuncentra, stort antal små orter och en stor andel landsbygdsbefolkning.

Kommun	Centralort	Tätorter minst 1500 invånare	Tätorter minst 200 invånare	Landsbygd	Summa
Hässleholm	18000	16500	2000	12500	49000
Osby	6900	1900	1200	2700	12700
Östra Göinge	3100	3000	4900	3000	14000
Summa	28000	21400	8100	18200	75700

Hässleholm

Hässleholms kommun har ca 49 000 invånare fördelade på 21 000 hushåll. Centralorten Hässleholm har ca 18 000 invånare.

Näringslivet i Hässleholm präglas av lång tradition inom metall- och träindustrin. De största näringsgrenarna är tillverkning, handel, vård och omsorg.

Osby

Osby kommun har ca 12 700 invånare fördelade på 4 200 hushåll. Centralorten Osby har ca 6900 invånare.

Tillverkningsindustrin är traditionellt stark i Osby. Metall- och träindustrin är basen. Plastbranschen är även betydelsefull.

Östra Göinge

Kommunen har ca 14 000 invånare fördelade på 4 600 hushåll. Tätorterna Broby och Knislinge har vardera drygt 3 000 invånare.

Kommunen har ett differentierat näringsliv där trä- och verkstadsindustri är dominerande. Brytning och förädling av sten har en stark tradition i kommunen.

Näringsliv (antal sysselsatta)

Näringsgren	Hässle- holm	Andel	Osby	Andel	Östra Göinge	Andel	Summa	Andel
Jord- och skogsbruk, fiske	719	4%	144	3,0%	191	3,7%	1054	3,5%
Tillverkning	4439	22%	1583	33,0%	2000	38,6%	8022	26,5%
Energi, vatten, avfall	182	1%	48	1,0%	55	1,1%	285	0,1%
Byggverksamhet	1576	8%	240	5,0%	422	8,2%	2238	7,5%
Handel och kommuni- kationer	3688	18%	911	19,0%	682	13,2%	5281	17,5%
Finansiell verksamhet, företagstjänster	1545	8%	240	5,0%	191	3,7%	1976	6,5%
Utbildning och forsk- ning	2121	10%	384	8,0%	422	8,2%	2927	9,8%
Vård och omsorg	4152	20%	911	19,0%	825	15,9%	5888	19,5%
Personliga och kultu- rella tjänster	957	5%	192	4,0%	192	3,7%	1341	4,5%
Offentlig förvaltning	827	4%	96	2,0%	100	1,9%	1023	3,5%
Ospecificerat	64	1%	47	1,0%	95	1,8%	206	0,7%
		100,0						
Totalt	20270	%	4796	100,0%	5175	100,0%	30241	100,0%

6. Avfallsmängder - nuläge

Avfallsmängder i kg per invånare fördelat per kommun under perioden 2001-2004 framgår av nedanstående tabell. I kartläggningen har hushållsavfallet prioriterats eftersom det ligger under kommunalt ansvar. Verksamhetsavfallet, däremot, är svårt att få en heltäckande bild av eftersom ansvariga utövare själva bestämmer var avfallet kommer att behandlas. Det innebär alltså att det verksamhetsavfall som redovisats i statistiken endast är de delar som hanterats av respektive renhållningsbolag och/eller behandlats i anläggningarna i regionen.

Avfallsmängder - kg/ inv.

Kommun	Hässleholm							Östra Göinge							Osby							
	2004		2003		2002		2001	2004		2003		2002		2001		2004	2003	2002	2001			
Invånare	49 000							48 500							14 000				12 600			
År	2004	kg/inv	2003	kg/inv	2002	kg/inv	2001	kg/inv	2004	kg/inv	2003	kg/inv	2002	kg/inv	2001	kg/inv	2004	2003	2002	2001		
Hushållsavfall																						
Brännbart/ Hh	4073	83,1	2764	56,4	2659	54,8	3333	68,7	749	53,8	757	54,8	789	56,3	862	61,5	674	681	709	775		
Organiskt avfall/Hh	3393	69,2	3524	71,9	3497	72,1	3757	77,5	702	50,7	1202	86,2	803	57,4	896	64,0	632	1082	726	806		
Deponirest/Hh	5132	104,7	5605	114,4	5723	118	5955	122,8	2034	146,1	1362	97,4	1108	79,2	1478	105,6	1830	1226	998	1330		
Träavfall	1940	39,6	1702	34,7	787	16,2	922	19,0	312	22,3	299	21,4	229	16,4	226	16,2	281	269	207	205		
Trädgårdsavfall	3152	64,3	2922	59,6	2331	48,1	1907	39,3	371	27,0	365	27,0	298	21,3	354	25,2	334	328	268	318		
Slam enskilda brunnar	2197	44,8	1495	30,5	1399	28,8	1642	33,9	594	43,0	76	6,0	283	20,2	417	30,0	534	68	254	376		
Metallskrot	917	18,7	843	17,2	771	15,9	923	19,1	79	6,0	78	6,0	140	10,0	137	10,0	72	71	126	123		
Producentansvarsmtrl.	Betr. kg/ invånare																					
Allpapper/ Hh	3048	62,2	2974	60,7	3072	63,3	2672	55,1														
Tidningar									538	38,6	550	39,6	528	37,7	561	40,0	486	495	476	504		
Pappersförpackningar									227	16,2	236	16,8	266	19,0	206	14,7	205	212	240	185		
Wellpapp	327	6,7	67	1,4	275	5,7	384	7,9	47	3,4	22	1,5	3	0,2	3	0,22	42	19	2	3		
Glasförpackningar	888	18,1	828	16,9	926	19,1	868	17,9	178	12,8	156	11,1	182	13,0	237	16,9	161	141	163	212		
Plastförpackningar	-	-	11	0,2	4	0,1	21	0,4	21	1,5	48	3,4	70	5,0	65	4,6	19	43	62	59		
Metallförpackningar	45	0,9	38	0,8	35	0,7	21	0,4	37	2,6	33	2,4	38	2,7	38	2,7	33	30	33	33		
Elavfall	946	19,3	206	4,2	423	8,7	19	0,4	3	0,2	3	0,2	2	0,15	2	0,15	3	3	2	2		
Totalt	26058	531,8	22979	468,9	21902	451,6	22424	462,4	5 892	420,9	5 187	370,5	4 739	338,5	5 482	391,6	5 306	4 668	4 266	4 931		
Deponi/ Vht - Vankiva	20 514		28 567		26 190		21 430															
Deponi/ Vht - Kattarp									1 902		2 165		1 991		2 547		1 712	1 948	2 212	2 293		
Brännbart - Beleverket					2005 tom april								2005 tom april									
Hushåll	4 675		5 347		728				1 182		689		520									
Verksamhet	5 214		2 300		6 017				880		82		376									
Blandat	612		82																			
Balat	1 014										78											
Totalt	11 515		7 729		6 745				2 062		849		896									

7. Mål för avfallshanteringen i kommunerna

7.1 Övergripande mål

Avfallet i kommunerna ska tas om hand och behandlas på ett effektivt och ekonomiskt sätt med minsta möjliga miljöbelastning, syftande till att minimera deponering och öka återvinning och återanvändning. EU:s avfallshierarki ska följas. Det innebär hantering i följande prioritetsordning vilket kommer att innebära både minskad deponering men även ett minskat uttag av råvaror.

1. Uppkomst av avfall förhindras
2. Återanvändning (produkter används flera gånger; ex returglas)
3. Återvinning (material används flera gånger; ex engångsglas)
4. Energiutvinning (i första hand genom rötning och i andra hand genom förbränning)
5. Deponering

7.2 Delmål

- Avfallshanteringen ska hålla en hög kvalitet som ger abonnenternas förtroende
- För att avfallet ska kunna tas om hand på ett optimalt sätt i regionens behandlingsanlägg-

ningar ska det minst delas in i följande tre fraktioner, organiskt, brännbart och deponirest. Dessutom ska huvuddelen av producentansvarsmaterialet hämtas vid fastighetsägares grind för dem som så önskar (grindhämtning) eller avlämnas på av materialbolagen anvisad plats.

- Annat avfall (avfall från verksamheter mm) och bygg/rivningsavfall ska så långt möjligt sorteras vid källan.
- I arbetet med insamling och hantering av avfall skall farligt avfall (ex färgrester, oljeavfall, riskavfall, läkemedelsrester, elavfall och dylikt) alltid prioriteras.
- Kommuner och andra beställare bör vid upphandling införa krav på återanvänt eller återvunnet material för att återvinna material lättare ska kunna få avsättning.

7.3 Avfallsmängder

NULÄGE

Avfallsmängderna i Sverige ökar för närvarande med ca 2,5 % per år. Utvecklingen är svår att motverka eftersom mängden avfall intimt hänger samman med vår livsstil. Konsumtion genererar avfall.

INRIKTNING

Enligt EU:s avfallshierarki ska som första prioriterade åtgärd uppkomst av avfall förhindras. Enligt det svenska miljö kvalitetsmålet "God bebyggd miljö" ska den totala mängden genererat avfall inte vara högre år 2005 än år 1994.

Att verka för och åstadkomma en minskning av mängden genererat avfall är en mycket viktig fråga i kommunernas övergripande miljömålsarbete. Ansvar för att uppnå målet kan inte enbart läggas över på renhållningsbolagen. Gruppen som arbetat med avfallsplanen har dock bedömt att det aktuella miljö kvalitetsmålet är svårt att nå. Inriktningen att minska avfallsmängderna ligger fast, men mot bakgrund av den generella utvecklingen av avfallsmängderna föreslås i nuläget inget kvantifierat mål för avfallsmängderna.

7.4 Samverkan, information och uppföljning

INRIKTNING

Bra information är viktig för att målen med avfallshanteringen ska kunna nås. Detta gäller särskilt vid förändringar av insamlingsssystem. Återföring till medborgarna av de resultat som uppnås är viktig. Kommunerna/renhållningsbolagen ska medverka till att kommuninvånarna är väl informerade och väljer varor som minimerar uppkomsten av avfall och miljöskadliga ämnen. Dessutom ska samverkan ske med alla berörda aktörer (t.ex. Agenda 21, skola, fastighetsägarorganisationer, hyresgästföreningar, villaägarorganisationer, näringslivsorganisationer och materialbolag)

ÅTGÄRDER

- Nuvarande sorteringsanvisningar revideras för att överensstämja med gällande samarbetsavtal.
- Invånarna ska årligen informeras om de resultat som uppnås genom avfallshanteringen i regionen.
- Hushåll och företag ska fortlöpande informeras om nyheter, förändringar och få tips om hur avfallsmängderna kan minskas
- Handeln och kommunerna bör genomföra informationskampanjer om produktval, återvinning och farligt avfall med syfte att minska hushållens spridning av farliga ämnen
- Verka för att goda exempel sprids

Information kan ske genom följande kanaler:

- Hemsidor på Internet
- Nyhetsbrev
- Informationsträffar
- Kommuntidning
- Övrig media

7.5 Service och avgifter

INRIKTNING

Avgiftssystemen skall vara konstruerade så att återanvändning och återvinning stimuleras. För att nå förtroende hos brukarna är det av vikt att hämtningssystemet behovsanpassas såväl avseende hämtningsfrekvens som avgifter (taxor). För att undvika undantag från renhållningsordningar bör särskild hänsyn tas till hushåll med liten avfallsmängd.

Behovsanpassningen måste dock ske med beaktande av målet att minimera avfallstransporterna, risken för att olägenhet för människors hälsa och miljö uppkommer samt risken för att avfall hamnar på oönskade platser. Dessutom måste hänsyn tas till arbetsmiljön för hämtningspersonalen.

8. Mål för vissa avfallslag

8.1 Förpackningar och papper (material med producentansvar)

NULÄGE

Producenterna ansvarar för att förpackningar och tidningspapper samlas in och behandlas. För närvarande sker insamlingen delvis på olika sätt i kommunerna, se under punkt 9.2 Insamling vid fastighetsgräns. I tabell under punkt 6. Avfallsmängder – nuläge framgår utveckling och insamlingsresultat för producentansvarsmaterial till och med 2004.

INRIKTNING

Öka återvinningen av producentansvarsmaterial (uppföljningsmått kg/invånare). Andelen förpackningar och tidningar som deponeras och förbränns ska minska.

Återvinningsmål och måluppfyllelse på nationell nivå 2002 framgår av nedanstående tabell: Material med producentansvar	Totalt återvinningsmål	Mål för materialutnyttjande	Uppnått
Glasförpackningar	70%	70%	87%
Tidningar, returpapper	70%	40%	84%
Kontorspapper	70%	40%	54%
Wellpapp	65%	65%	86%
Pappersförpackningar	70%	70%	44%
Metallförpackningar (stål och aluminium)	70%	70%	62%
Plastförpackningar	70%	30%	18% (mtrl)
Aluminium, dryckesförpackning	90%	90%	86 %
PET (mjuka dryckesförpackningar pant 1kr resp 2 kr)	90%	90%	77 %
Trä	70%	15%	
Övriga material	30%	15%	

ÅTGÄRDER

- Källsortering med grindhämtning av producentansvarsmaterialet byggs ut så att tjänsten kan erbjudas alla abonnenter.
- Bra uppföljningsrutiner tillskapas

8.2 Organiskt avfall från hushåll (köksavfall)

NULÄGE

Organiskt avfall källsorteras i Hässleholms, Osby och Östra Göinge kommuner.

Det miljömässigt bästa sättet att behandla den organiska fraktionen är genom rötning. Till skillnad från kompostering återvinns då även avfallets energiinnehåll och metanläckage förhindras. Genom-

förda studier visar att avfallet kan transporteras mycket långa sträckor innan energiåtgången för transporter överstiger avfallets energiinnehåll vid potentiell biogasutvinning. En annan nackdel vid hemkompostering är att kväve förloras genom ammoniakavgång. Lokal behandling av den organiska fraktionen (hemkompostering) bör därför inte uppmuntras inom tätbebyggt område.

INRIKTNING

Skånes miljömål anger att

”Senast 2010 ska minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, butiker och storkök ska återvinnas genom biologisk behandling” och

”Senast år 2010 ska matavfallet och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier med mera återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling.”

Lokalt mål: 100 % av det organiska avfallet, såväl från hushåll som från övriga källor, ska källsorteras och omhändertas för rötning eller kompostering.

ÅTGÄRD

- Källsorteringen utvecklas och kvalitetsförbättras.

8.3 Brännbart avfall

NULÄGE

Brännbart avfall källsorteras i Hässleholms, Osby och Östra Göinge kommuner.

INRIKTNING

Avfall, som kan förbrännas på ett miljöriktigt sätt, ska källsorteras och omvandlas till energi genom förbränning.

ÅTGÄRD

- Källsorteringen utvecklas och kvalitetsförbättras.

8.4 Deponirest

NULÄGE

Avfallsfraktionen deponirest källsorteras i Hässleholms, Osby och Östra Göinge kommuner.

INRIKTNING

Skånes miljömål anger att ”Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall ska minska med minst 50 % till 2005 jämfört med 1994 års nivå”. I Hässleholms, Osby och Östra Göinge kommuner har mängden deponerat avfall under perioden 2002-2004 minskat med 13 %. Målsättningen är att mängden deponerat avfall till och med 2010 skall minska med ytterligare 15 %.

Lokalt mål:

Den deponerade mängden hushållsavfall ska minska med ytterligare 10 % till 2005 räknat från 2002. Mängden återvinningsbart och brännbart material som deponeras från verksamheter ska minimeras.

ÅTGÄRDER

- Källsorteringen utvecklas och kvalitetsförbättras
- Information till abonnenterna och kontroll av deponiresten
- Öka eftersorteringen av deponiresten, exempelvis genom aluminiumavskiljare, krossning mm
- Utvecklingen på marknaden ska följas utvecklingen ska drivas på branschorganisationer för att ge möjligheter att tillsammans med andra aktörer öka återvinningen.

8.5 Grovavfall från hushållen

NULÄGE

Grovavfall är skrymmande avfall som inte får plats i kärlen eller säcken. Grovavfall återvinns, förbränns eller deponeras. Grovavfall hämtas vid tomtgräns efter anmälan hos renhållaren eller lämnas vid återvinningscentralerna.

INRIKTNING

Behovsanpassad grindhämtning samt service och öppethållande vid återvinningscentraler skall erbjudas för att stimulera till lämnande av grovavfall och minska nedskräpning.

ÅTGÄRD

- Abonenterna skall ges återkommande information om möjligheterna att lämna grovavfall genom grindhämtning efter budning samt genom egen transport till återvinningscentral.

8.6 Trädgårdsavfall

NULÄGE

För trädgårdsavfall finns för närvarande möjlighet att teckna särskilda abonnemang om hämtning inom tätorter i de tre kommuner. Alternativt kan trädgårdsavfallet lämnas vid återvinningscentraler eller komposteras lokalt. Tyvärr förekommer olovlig kompostering/deponering i relativt stor omfattning på annans mark (ofta kommunal) i regionen.

Trädgårdsavfall komposteras idag i Vankiva och Kattarp. Kompostmaterialet förädlas och säljs.

INRIKTNING

Största möjliga andel av uppkommet trädgårdsavfall ska återföras till kretsloppet antingen genom kompostering eller efter flisning genom förbränning med energiutvinning. I första hand ska trädgårdsavfall hemkomposteras och i andra hand tas om hand genom central kompostering.

ÅTGÄRD

- Utveckla avsättningen av kompostmaterialet, exempelvis genom förädling till jordförbättringsmedel.

8.7 Latrin

NULÄGE

Huvuddelen av latrinhanteringen kommer för närvarande från fritidshus. Hanteringen är dyr och förknippad med dålig arbetsmiljö.

INRIKTNING

Finna andra lösningar på latrinhantering, t.ex. genom kompostering, mulltoa, permanenta avloppsanläggningar o.d.

ÅTGÄRD

- Informera om alternativa lösningar.

8.8 Riskavfall och smittförande avfall

NULÄGE

Kanyler från hushåll där personerna behandlar sig själv, räknas enligt Socialstyrelsen inte som smittförande. Avtal har under 2002 och 2003 tecknats med apoteksbolaget. Avtalet innebär att de som köper kanyler ska få en behållare att lägga de använda kanylerna i. Denna ska sedan lämnas till apoteket, som tar hand om den och skickar den till destruktion.

Läkemedel lämnas på apoteket.

Verksamheter, där smittförande avfall uppkommer, ansvarar för att detta transporteras till en godkänd destruktionsanläggning. Kommunerna har inte ansvar för avfallet, som räknas som farligt avfall, och det finns ingen godkänd mottagningsanläggning i regionen.

INRIKTNING

Öka insamlingen av använda kanyler.

Minimera mängden läkemedel som inte lämnas till apoteken.

ÅTGÄRD

- Informera om servicen på apoteket.

8.9 Farligt avfall

NULÄGE

Kommunerna har ansvaret för hushållens farliga avfall och kan för närvarande besluta om att kommunen ska ha ansvar för insamling av farligt avfall från verksamheter. Hässleholm, Osby och Östra Göinge kommuner har upphävt det tidigare kommunala transportmonopolet för farligt avfall. Avfallet skickas till godkända behandlingsanläggningar för destruktion och återvinning.

INRIKTNING

Minska användningen av farliga produkter samt öka andelen farligt avfall som samlas in.

ÅTGÄRDER

Skånes miljöhandlingsprogram anger att en mer fastighetsnära insamling av farligt avfall ska införas.

Lokalt förslås följande åtgärder:

- Informationen till abonnenter/kunder ska intensifieras
- Insamlingskampanjer ska genomföras
- Batteriinsamlingen ska fortsätta
- Insamlingen av elavfallet ska förbättras
- Insamling av kylmöbler ska fortsätta
- Budad grindhämtning av farligt avfall.

8.10 Annat avfall (avfall från industrier, företag m.fl.)

NULÄGE

Kommunerna har inte ansvar för insamling av annat avfall. Behandlingsanläggningarna i regionen bedöms ha tillräcklig behandlingskapacitet med följande undantag: behandlingsanläggningar för destruktion av självdöda djur, animaliskt avfall samt farligt avfall saknas.

Från 1/7 1997 gäller EU:s regler för animaliskt avfall, som bl a innebär att samtliga självdöda djur betraktas som högriskavfall och måste samlas in för destruktion. Svensk Lantbrukstjänst AB tar hand om självdöda djur för destruktion i godkänd behandlingsanläggning.

Avfall från t ex livsmedelsindustrier kan omhändertas vid biogasanläggningen i Karpalund och rötas till biogas.

INRIKTNING

Minimera deponering och öka återvinning och återanvändning. Avfallet ska, med ovanstående undantag, kunna tas om hand i behandlingsanläggningar i regionen.

DELMÅL

Skånes miljömål anger att:

Senast år 2010 ska matavfallet och därmed jämförligt avfall från livsmedelsindustrier med mera återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling. Målet är uppnått i regionen.

ÅTGÄRDER

- Kraven på källsortering från verksamheter ökas och regleras bland annat i sorteringsanvisningarna för regionens behandlingsanläggningar
- Informera och ge råd till kunderna

8.11 Bygg- och rivningsavfall

NULÄGE

Rivningslov krävs inom detaljplanelagt område. Rivningsanmälan krävs både utanför och inom planlagt område, dock inte för exempelvis lantbrukets byggnader. Ansvariga facknämnder beslutar om rivningsplan erfordras (PBL 9:4).

INRIKTNING

Minimera deponering och öka återvinning och återanvändning. Avfallet ska kunna tas om hand i behandlingsanläggningar i regionen.

ÅTGÄRDER

- Öka källsorteringen
- Informera kunderna och ge råd i samverkan med branschen.
- Följ upp och utvärdera hur respektive rivningspolicy används och revidera vid behov dessa

8.12 Slam

NULÄGE

Slam omfattar rötslam från reningsverken, slam från gatubrunnar, enskilda avlopp och slutna tankar, slam från fettavskiljare, latrin och industrislam. Slam från oljeavskiljare är farligt avfall.

Hässleholm

Latrin och slam från enskilda avlopp blandas med utsorterat organiskt avfall för att efter behandling användas som återställningsmaterial på deponin.

Knappt hälften av slammängden från reningsverket behandlas i vassbäddar för att stabilisera och hygienisera slammet, öka TS-halten (minska vattenhalten) och minska volymen. Resterande del förs ut på åkermark eller används vid sluttäckning av deponier. Slammet från vassbäddarna planeras användas på åkermark eller vid anläggningsarbeten.

Slam från oljeavskiljare som kommer från t ex bensinstationer, verkstäder, industrier och liknande läggs på oljeplattan där olje- resp. vattenfas dekanteras. Oljefasen går vidare till en oljeavskiljare och vattenfasen går till lakvattensystemet.

Gatubrunnsslamm omhändertas på avfallsanläggningen i Vankiva.

Slam från fettavskiljare omhändertas på avfallsanläggningen i Vankiva.

Osby

Slam från reningsverken i Killeberg och Lönsboda körs idag till reningsverket i Osby för avvattning och förvaring i avvaktan på vidare hantering. Slam från reningsverken i Hökön och Visseltofta körs idag till deponi. Den totala slammängden från verken i Hökön och Visseltofta utgör endast 5 ton TS per år. Det senaste året har allt slam kört ut på åkermark. Just nu planerar kommunen att använda slam för sluttäckning av en deponianläggning.

Osby kommun för diskussioner med Älmhults kommun om att allt slam från Osby kommun ska levereras till reningsverket i Älmhult för att utvinna gas tillsammans med den utsorterade organiska delen av hushållsavfallet i Älmhults kommun. För att detta ska kunna genomföras krävs utbyggnad av vassbäddarna i Älmhult. I så fall kommer slam från Osby kommun att gå ut på vassbäddar i anslutning till reningsverket i Älmhult.

Totala slammängden från reningsverken i Osby kommun är 350 ton TS. Kan samarbetet med Älmhults kommun genomföras innebär detta i så fall att från Osby reningsverk kommer avvattnat slam (med en TS-halt av 17-18 %) att köras till Älmhult och från Killeberg och Lönsboda kommer oavvattnat slam (med 3 % TS-halt) att köras till Älmhult. Från Hökön och Visseltofta kommer eventuellt också slam som avvattnats att köras till Älmhult. (Med avvattning erhålls en TS-halt på 12-14 %.)

Latrin och slam från enskilda avloppsbrunnar körs till avfallsanläggningen för kompostering.

Avloppsvatten från slutna enskilda tankar körs idag till reningsverket i Osby.

Industrislamm, som inte är farligt avfall, körs till avfallsanläggningen i Vankiva för behandling.

Gatubrunnsslamm omhändertas på avfallsanläggningen i Vankiva.

Slam från fettavskiljare omhändertas på avfallsanläggningen i Vankiva.

Östra Göinge

Rötslammet i kommunen används till energiskog, salixodling samt anläggningsjord. En del förädlas genom maskkomposter och används till marktäckning.

Latrin och slam från enskilda avloppsbrunnar körs till avfallsanläggningen för kompostering.

Avloppsvatten från slutna enskilda tankar körs till reningsverk.

Industrislamm, som inte är farligt avfall, körs till avfallsanläggningen i Vankiva för behandling.

Gatubrunnsslamm omhändertas på avfallsanläggningen i Vankiva.

Slam från fettavskiljare omhändertas på avfallsanläggningen i Vankiva.

INRIKTNING

Uppnå "hushållskvalitet" på inkommande vatten vid reningsverken. Uppnå sådan kvalitet på slammet från reningsverken att på sikt minst 60 % av fosfor kan återföras till produktiv mark (varav hälften till åkermark). Övrigt slam från t ex vassbäddar ska kunna användas till energiskog och anläggningsjord.

ÅTGÄRDER

Förebyggande åtgärder

Kommunerna ska se över sina avloppsnät och inkopplade verksamheters påverkan i syfte att minimera risken för sådan förorening av rötslam som försvårar att dess växtnäring kan nyttjas i jordbruket.

Potentiella föroreningskällor ska kartläggas och åtgärdsprogram ska tas fram för hur kommunen i möjligaste mån kan eliminera risken för förorening av slam. Ansvar huvudmännen för VA-verksamheterna.

Ett aktivt arbete ska bedrivas med att koppla bort flöden till reningsverk. Spillvatten som inte har hushållskaraktär ska i första hand behandlas lokalt. Exempel på aktuella anläggningar är bilvättar, industriella golvavlopp mm. Ansvar: Huvudmännen för VA-verksamheterna.

Ett aktivt arbete ska bedrivas för att striktare regler kan införas för befintliga bilvårdsanläggningar så att dessa möter Naturvårdsverkets krav.

Ta fram system för omhändertagande av separerad urin som ska kunna återföras till kretsloppet (jordbruket).

Behandling av slammet

Efter rötningen:

På kort sikt: Sträva efter att få slammet accepterat så att det kan användas för sluttäckning av deponier

På längre sikt: Efter förebyggande åtgärder ska slammet komposteras och därefter kunna återföras till kretsloppet (jordbruket).

Förutsättningarna för en anläggning för produktion av anläggningsjord ska utredas (Ansvar: renhållningsbolagen)

Under perioden fram till 2005 ska utvecklingen av alternativa behandlingstekniker (förbränning och fosforutvinning) följas.

9 Insamling av avfall

9.1 Transporter och miljöanpassning av fordon

NULÄGE

Avfallshanteringen är till stor del en transporttjänst och en stor del av avfallshanteringens miljöpåverkan kommer från transporterna. Regionens struktur med en decentraliserad befolkning gör att behovet av transporter är stort.

INRIKTNING

Med beaktande av övriga mål ska miljöpåverkan av avfallsinsamlingen minimeras. Hämtningsfordonen skall på sikt baseras på miljövänliga drivmedelsalternativ. En målsättning är att anpassa kärlestorlekar och hämtningsintervaller efter olika hushålls behov och förutsättningar.

ÅTGÄRD

- Vid upphandling ställa miljökrav på motorer, drivmedel, avgaser och ljudnivå och förnyelse av fordonsparken.

9.2 Insamling vid fastighetsgräns (grindhämtning)

NULÄGE

Hässleholm

Källsortering är utbyggd i hela kommunen och omfattar även grindhämtning av huvuddelen av producentansvarsmaterialet. Återvinningscentraler och återvinningsstationer med begränsat antal fraktioner kompletterar grindhämtningen.

Osby

Källsortering är utbyggd i hela kommunen. För närvarande pågår försök med grindhämtning av producentansvarsmaterial i 400 villor.

Östra Göinge

Källsortering är utbyggd i hela kommunen.

INRIKTNING

Källsortering ska successivt utvecklas och kvalitetsförbättras i regionen. Grindhämtningen ska avse dels de tre "kommunala" fraktionerna organiskt + brännbart + deponi, dels i möjlig utsträckning producentansvarsmaterialet. För insamling av producentansvarsmaterialet eftersträvas full kostnadstäckning från producenterna.

ÅTGÄRDER

Gemensamma överläggningar genomförs under 2006 med materialbolagen med syfte att träffa avtal och överenskommelser med respektive materialbolag där dessa accepterar grindhämtning av förpackningar mm.

9.3 Återvinningsstationer

NULÄGE

I Hässleholms kommun finns 23 återvinningsstationer för insamling av glas- och metallförpackningar samt batterier. På nio av dessa kan även hårda plastförpackningar lämnas. Återvinningsstationerna är till skillnad från återvinningscentralerna obemannade och kompletterar grindhämtningen.

I Osby kommun finns för närvarande nio återvinningsstationer för insamling av förpackningar (glas, metall, hårdplast och papper) samt tidningar och småbatterier. Tre av dessa ligger i direkt anslutning till återvinningscentral.

I Östra Göinge kommun finns för närvarande 9 återvinningsstationer för insamling av förpackningar (glas, metall, hårdplast och papper) samt tidningar och småbatterier. Fyra av dessa ligger i direkt anslutning till återvinningscentral. Tre av återvinningsstationerna, de i Immeln, Hjärsås och Östanå, är inte kompletta.

Behovet av återvinningsstationer minskar när grindhämtning byggs ut.

INRIKTNING

Grindhämtningen ska kompletteras med återvinningsstationer på utvalda platser efter överenskommelse med materialbolagen. Återvinningsstationerna ska inpassas i befintlig miljö på ett diskret sätt efter behov i respektive kommun. Återvinningsstationerna i kommunerna ska om möjligt vara likvärdiga.

ÅTGÄRD

- Frågan om utformning, antal och lokalisering av återvinningsstationer för insamling av fraktioner som omfattas av producentansvar ska tas upp i gemensamma överläggningar med materialbolagen och förpackningsinsamlingen.

9.4 Återvinningscentraler

NULÄGE

Återvinningscentralerna är, till skillnad från återvinningsstationerna, bemannade och utgör en komplettering för hushållen. De ger möjlighet att lämna följande:

- Återanvändningsbart (till second hand-butiker)
- Förpackningar
- Tidningar
- Wellpapp
- Trädgårdsavfall
- Träavfall (behandlat och obehandlat)
- Skrot
- Farligt avfall
- Elavfall
- Kylmöbler
- Grovavfall
- Betong, sten och tegel

Följande återvinningscentraler kompletterar övrig insamling:

I Hässleholms kommun

- Vankiva
- Bjärnum
- Hästveda
- Sösdala
- Tyringe
- Vinslöv

I Osby kommun

- Osby
- Lönsboda
- Killeberg

I Östra Göinge kommun

- Glimåkra
- Kattarp
- Knislinge
- Sibbhult

INRIKTNING

Lokalisering av återvinningscentraler ska ske med hänsyn till målet att minimera transporter. Befintliga återvinningscentraler ska bibehållas och utvecklas.

ÅTGÄRD

- Lämpliga återvinningscentraler öppnas för småföretag

10. Behandling av avfallet

Behandlingsanläggningarna ska drivas med syfte att uppfylla målen med avfallshanteringen. Inom regionen finns förutom de behandlingsanläggningar som ingår i avfallsplanen ett antal andra anläggningar som behandlar avfall.

10.1 Energiutvinning genom förbränning - Beleverket

NULÄGE

Beleverket drivs av Hässleholms Fjärrvärme AB (HFAB) som är ett av Hässleholms kommun helägt bolag. HFAB:s verksamhet omfattar värmeproduktion med distribution i Hässleholms och Tyringes tätorter. HFAB distribuerar värme till 1 244 kunder, varav 812 är villakunder. År 2004 producerade Beleverket 168,1 GWh värme med följande bränslemix:

- 52 % brännbart avfall
- 40 % träflis
- 5 % olja
- 2 % spillvärme
- 1 % deponigas

INRIKTNING

Beleverket ska ta emot och utvinna energi ur bränsleflis och utsorterat brännbart avfall.

ÅTGÄRD

Fastställ en utbyggnadsplan för fjärrvärmenätet fram till 2010

10.2 Vankiva - sortering – återvinning – mellanlagring - deponering

NULÄGE

Vankiva avfallsanläggning togs i drift 1978. Tillståndsinnehavare är Hässleholms kommun, vilken från och med 2001 har överlåtit ansvaret för driften av avfallsanläggningen på det kommunala bolaget Hässleholms Renhållare AB (HÄRAB). Verksamheten omfattar i huvudsak omhändertagande av avfall från Hässleholms, Osby, Östra Göinge och Kristianstads kommuner. Enligt gällande tillstånd får årligen 85 000 ton tas om hand på anläggningen varav ca 55 000 ton per år skall deponeras. För närvarande uppgår de deponerade mängderna till drygt 35 000 ton per år.

Anläggningen bedöms ha mycket goda förutsättningar till omhändertagande av avfall. Ett nytt tillstånd kommer att tas i anspråk i början av 2006.

INRIKTNING

Skånes miljömål anger att ”Samtliga avfallsdeponier ska senast år 2008 ha uppnått en enhetlig standard och uppfylla högt uppställda miljökrav enligt EU:s beslutade direktiv om deponering av avfall.”

Vankiva avfallsanläggning ska vara kommunernas deponieresurs. Anläggningen ska utvecklas och drivas som en regional anläggning med kapacitet att ta emot avfall från angränsande kommuner.

ÅTGÄRD

- Anläggningen byggs ut enligt särskild plan

10.3 Kattarp – återvinning och mellanlagring (f.d deponi)

NULÄGE

Kattarps avfallsanläggning, togs i drift 1975, drivs av Östra Göinge Renhållnings AB (ÖGRAB),

vilket är ett helägt kommunalt bolag som ägs gemensamt av Osby och Östra Göinge kommuner.

Verksamhetsutövaren (ÖGRAB) har beslutat att avsluta deponiverksamheten vid Kattarps avfallsanläggning. Bolaget bedömer inte att det är tekniskt eller ekonomiskt försvarbart att driva verksamheten vidare.

INRIKTNING

Kattarp ska drivas vidare med mellanlagring och återvinningscentral.

ÅTGÄRD

- Avslutningsplan är upprättad (2002-06) i enlighet med deponeringsförordningen (SFS:512) och inskickad till tillsynsmyndigheten juni 2002. Avslutningsplanen beskriver vilka åtgärder som skall vidtagas.

11. Uppföljning

NULÄGE

Den framtida uppföljningen kommer på kommunnivå att fokusera på hushållsavfall och avfall med producentansvar. På regionnivå kommer uppföljning att ske även av totala mängder hanterat avfall i de olika behandlingsanläggningarna. Det gäller förbränning i Beleverket och deponering på Vankiva.

INRIKTNING

Uppföljningen syftar till att kontrollera om intentionerna i avfallsplanen uppfylls och kunna ge återkoppling till abonnenter och beslutsfattare.

ÅTGÄRDER

- Avfallsstatistiken ska utvecklas och kvalitetssäkras
- Årlig uppföljning och avrapportering till kommunerna om vidtagna åtgärder enligt planen
- Årligen återkommande information om insamlade mängder till bl a abonnenterna och beslutsfattare.

12. Nedlagda avfallsupplag

NULÄGE

Hässleholm

Under 1983-1985 gjordes en inventering av nedlagda deponier i Hässleholms kommun. Av de 21 kända deponierna har tio objekt lyfts fram för att undersökas närmare. Dessa är Tyringe (Släbobygget), Tyringe (Tvärskog), Hässleholm (Industriområdet Låreda), Vittsjö (sågen), Emmaljunga, Bjärnum, Hästveda, Vinslöv, Ballingslöv och Sösdala.

1997-1999 genomfördes en fördjupad miljöteknisk undersökning av dessa tio avfallsdeponier. I en rapport 2/99 "Miljöteknisk undersökning av nedlagda avfallsdeponier" inom Hässleholms kommuns miljöskyddsprogram konstaterades att kommunen är lyckligt lottad eftersom ingen deponi hamnat i grupperna mycket stor eller stor risk för miljöstörning enligt Naturvårdsverkets riskklassificeringssystem. De flesta hamnar i gruppen måttlig och några i gruppen liten risk för miljöstörning. De deponier som bedömts utgöra störst risk för miljöstörning är Hässleholm Låreda, Tyringe Släbobygget, Tyringe Tvärskog och Vittsjö Sågen. Lakvattenproblematiken vid avfallsdeponin Hässleholm Låreda har dessutom redovisats i rapport 4/98 "Undersökning och åtgärdsförslag för Genabäcken" inom miljöskyddsprogrammet.

Osby kommun

Under första hälften av 1980-talet gjordes en översiktlig inventering av kommunens gamla avfallsupplag. I Osby kommun finns 7 avfallsupplag som kan betraktas som avslutade. Genomförd inventering och undersökning har kompletterats med en senare provtagningsomgång med syfte att få en bättre bild över de gamla upplagens risker för närboendes hälsa och omgivande miljö samt att undanröja eventuella risker. Vidare har gjorts en omprövning av tidigare riskklassificering. Kompletta redovisning av nedlagda avfallsupplag i Osby kommun finns i Bilaga 1.

Östra Göinge kommun

En översiktlig kartering gjordes 1984 och en provtagning av kommunens gamla avfallsupplag utfördes under 2005. Ingen omprövning av riskklassificeringen har dock skett efter 1984 varför ett behov finns att närmare inventera dessa för att säkerställa upplagens risker för närboendes hälsa och miljö. Förteckningen presenteras i Bilaga 1.

INRIKTNING

Nedlagda deponier ska inte tillåtas medföra några negativa konsekvenser för den yttre miljön. Deponierna skall beaktas i kommunens fysiska planering.

Nedlagda avfallsdeponier bör betraktas som pågående miljöfarlig verksamhet. I genomförda deponiinventeringar har en bedömning gjorts beträffande risken för miljöpåverkan. Denna bedömning kan komma att behöva revideras i takt med att informationsunderlaget förbättras. På grund av att man inte med säkerhet kan uttala sig om vad som deponerats genom åren och deponierna kanske inte avslutats på ett sätt som uppfyller dagens höga krav kan efterbehandlingsinsatser i olika omfattning behövas. Undersökning av samtliga nedlagda deponier med avseende på täckmassornas mäktighet samt bedömning av ev. ytvattenpåverkan är behövlig.

ÅTGÄRDER

- Riskklassificeringen skall omvärderas utifrån provtagningen som utfördes 2005.
- Beakta nedlagda deponier i kommunernas fysiska planering både med avseende på det olämpliga att bebygga områdena och risken för påverkan på grund- och ytvatten genom att som första steg ta in områdena i översiktsplanerna
- Tidplaner för arbetet med de nedlagda deponierna ska lyftas fram och ses över med inriktning på åtgärder för att minska miljöpåverkan från deponierna.

ORDLISTA

Annat avfall Avfall från industri och andra verksamheter som inte är hushållsavfall

Avfall Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.

Avloppsslam Slam från avloppsreningsverk, flerkammarbrunnar eller liknande anordningar som behandlar avloppsvatten från hushåll, tätorter eller industrier.

Biogas Biogas består huvudsakligen av metan och koldioxid. Bildas vid rötning av organiskt material. Biogasen kan utan rening användas för kraft/värmeproduktion samt efter rening och komprimering som fordonsbränsle.

Biologisk behandling Aerob (syrekrävande, t ex kompostering eller anaerob (icke syrekrävande, t ex rötning) behandling av de biologiskt nedbrytbara delarna av avfallet.

Deponi Avfallsanläggning inom vilken avfall behandlas och slutförvaras.

Energiutvinning Att via förgasning eller förbränning använda energiinnehållet i t ex avfall.

Fekalier Den fasta delen av mänsklig avföring.

Fraktion Används i avfallssammanhang för en väl definierad del av avfallet.

Förpackningar Alla produkter, oavsett material, som framställs för att innehålla, skydda, hantera, leverera och presentera varor; från råmaterial till slutlig produkt och från producent till användare och konsument.

Även engångsartiklar som används i detta syfte skall betraktas som förpackningar.

Grindhämtning Hämtning av källsorterat hushållsavfall inkl förpackningar vid fastighetsgräns

Industrislam: Slam som uppkommer i tillverkningsindustrin

Konsumtionsavfall Avfall som uppkommer genom att en vara eller tjänst konsumeras.

Kompostering Biologisk nedbrytning av organiskt material i syrerik miljö.

Kylmöbler: Kylskåp och frysskåp

Källsortering Sortering vid källan dvs. i nära anslutning till där avfallet uppstår t ex i hushållet, industrin, kontoret etc.

Latrin Blandning av urin och fekalier.

Latrinkompost Lakvattentät kompost speciellt anpassad för latrin.

Materialutnyttjande: Upparbetning i en produktionsprocess av avfallsmaterialet till det ursprungliga ändamålet eller till andra ändamål. I begreppet ingår biologisk behandling. Energiutvinning ingår inte i begreppet.

PCB Kort för Polyklorerade bifenyler. Substans som bl a ingår i äldre fogmassor och isolerglasfönster.

Producent

1. den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning, eller
2. den som i sin yrkesmässiga verksamhet frambringar avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.

Produktionsavfall Avfall som uppkommer som en direkt följd av en tillverkningsprocess.

RT-flis Flisat rivningsträ.

Rötning Biologisk förgasning av organiskt avfall i syrefri miljö

Verksamhetsavfall: Avfall från industri och andra verksamheter som inte definieras som hushållsavfall

ÅVC: Återvinningscentral. Bemannad central där hushållen kan lämna sitt sorterade avfall.

ÅVS: Återvinningsstation. Uppställningsplats för behållare/containers för insamling av bl a förpackningar och tidningar

Återanvändning. Produkter som nyttjas igen med bibehållet utseende och funktion t ex returflaskor.

Återvinning Att nyttiggöra restprodukter som material- eller energiresurs